

Hodnocení disertační práce
pana Mgr. Jana Bičovského
Intuice srovnávací metody

Vzhledem k hospitalizaci doc. Vavrouška, školitele této práce, je toto stanovisko zpracováno ředitelem Ústavu srovnávací jazykovědy, na kterém práce vznikala. Jsou využity podklady, které doc. Vavroušek připravil ještě před svým nástupem do nemocnice.

Práce se věnuje, jak již naznačuje její název, především problémům srovnávací metody, ale pojednává též o otázkách rekonstrukce, jazykové změny a dalších. K tomu autor zpracoval úctyhodné množství literatury, ovšem nespokojil se pouze s literaturou indoevropéistickou, ale lovil také v jiných vodách.

Původní koncepce předpokládala práci setrvávající v rámci srovnávací a historické jazykovědy, ovšem, ať je si toho autor vědom či nikoliv, toto relativně uzavřené, ale bezpečné hájemství srovnávací jazykovědy indoevropských jazyků opouští a vydává se na území, které patří spíše kognitivní lingvistice. To přirozeně není nic špatného ani neperspektivního.

Kniha, kterou pan Bičovský předložil jako disertaci, je sepsána mírně uvolněným jazykem, který se ke knížce hodí. Jde o knihu obsažnou, pouhý výčet toho, co hodlá v této knížce řešit, zabírá šest hustě popsaných stran. Text knížky se rozpadá na různě dlouhé segmenty, které, pravda, někdy obsahově na sebe ne zcela navazují. V některých pasážích si čtenář nemůže nevzpomenout na charakteristiky, které podávali např. pánové Bloomfield a Chomsky, když popisovali práce svých předchůdců.

Jak vyplývá z výše řečeného, práce docela dobře odráží současnou diskusi, i když rámec této diskuse je širší než čistá srovnávací jazykověda, stejně tak se jí účastní zástupci dalších lingvistických (a dalších) specializací. Autor si za cíl své kritiky zvolil metodu vnitřní a vnější rekonstrukce a postavil se na stranu těch, kteří volají po jejich důsledné revizi. Zpracoval poměrně jasnou syntézu, která může sloužit jako základ pro další debaty.

Možná se skutečně blíží jistá revize srovnávací metody, provázená tentokrát také určitou generační směnou. Je však třeba si uvědomit, že bude-li skutečně nějaká reforma, sotva bude spojena s jedním vědeckým dílem. Bezpochyby půjde o pozvolný proces, který v konečné fázi může vyvrcholit nějakým komparačním klonem. První změny se opatrně začínají rýsovat.

Jedním z důležitých rysů tohoto procesu je něco, co můžeme pracovníě nazvat *defilologizace*. Jde o ztrátu části filologické kompetence: zájemci o indoevropéistiku mají jen chatrné (latina) nebo dokonce žádné znalosti starších indoevropských jazyků a zájem o filologické práce nadále mizí.

Možná je tato práce jednou z vlaštovek nových typů studií srovnávací jazykovědy, možná ale tyto debaty čistou indoevropéistiku nijak nezasáhnou. Každopádně přináší nové poznatky a podněty pro další debaty. Jako takovou je ji, podle mého názoru, možno připustit k obhajobě.